

Izdajajo Slovenski frančiškani. — Published by Franciscan Fathers.
Po odloku kardinala JOHN FARLEY-ja je "Ave Maria" cerkven list in družba Sv.
Rafaela cerkveno pripoznana in priporočena.

Brez Boga.

A. TOMEČ.

Kolikor bolj prijatelji človeštva spoznajo resnost sedanjega časa in nevarnosti, ki prete ljudstvu, kolikor bolj kličejo in poučujejo ljudi in jim kažejo vzroke sedanjih težkih razmer in prave pripomočke za zboljšanje istih, in kolikor bolj svare pred onimi, ki z nevero in brezbožtvom sejejo zlo in nesrečo med človeštvo in kolikor bolj odkrivajo njihove namene in zvižčnosti in kolikor jasneje dokazujejo resnico ter pobijajo njih laži in zmote, tem bolj ti vpijejo proti njim ter jim skušajo z lažmi in obrekovanjem vzeti vso veljavo pri ljudstvu ter jih naslikati kot najhujše sovražnike ljudstva, sebe pa delajo za najboljše prijatelje in edine rešitelje njegove.

S tem svojim glasnim vpitjem proti vsemu, kar je krščanskega, hočejo prevpiti klic prijateljev človeštva, kateri ga kličejo na pot rešitve, da ga ne bi ljudje slišali in ljudi odvrnili od vsega, kar bi jih moglo prav poučiti in o resnici prepričati. In mnoge so s svojim vpitjem in hujskanjem tako zmedli in zbegali, da ne vedo,

pri čem da so. Ne znajo več nobene stvari preiskovati in presojevati, ne morejo spoznati ne laži ne resnice, ne vedo, komu bi verjeli, koga se oklenili, za koga se odločili. Vendar pa mnogi raje verjamejo, raje zaupajo onim, ki glasneje kličejo, sladkejšo govorijo in boljše obljublajo, zapeljivcem, ki učijo to, kar je nemogoče in mnogokrat nasprotuje zdravemu razumu. Oznanjujejo to in delajo za to, ker ugaja sprijeti človeški natori, kar je navidez ali za trenotek dobro in prijetno, v resnici pa je za človeka škodljivo in pogubonosno. Mnogi se jim dajo tako zaslepiti in slepo voditi, da svojim zapeljivcem bolj verjamejo največjo budalost, in jih ni mogoče pridobiti za najbolj dokazano resnico. Žive kakor v omotici, ne vedo sami, kako in kaj bi, nagibajo jih mnenja in mišljenja zdaj na eno, zdaj na drugo stran, kakor veter trs ali valovi ubogo barčico na razburkanem morju. Niso ne krop, ne voda, žive kar tja v en dan, brez vsacega zanimanja, brez vzorov in ciljev.

Zares, milovanja vredne uboge zape-

ljane žrtve, ki se dajo brezvestnim kričanjem in hujšakačem tako zapeljati, da bolj verjamejo njihovim lažem, kakor pa lastnim očem, lastnim skušnjam, da ne vidijo gorja in vedno žalostnejšega stanja človeške družbe, ne slišijo žalostnih klicev po rešitvi, po pomoči, po reformi in zboljšanju sedanjih težkih razmer, ki glasno pričajo, da je na svetu vedno hujše. Verujoč svojim zapeljivcem, da bojo časi boljše bodočnosti kmalu zasijali, ne čutijo niti več lastnega gorja in mesta, da bi se vrnili s poti propada in pogina, tavaajo le še bolj naprej, da v bedo in nesrečo le še bolj zabredejo. Da so časi vedno hujši in težji, to mora pač vsakdo sprevideti, ako le ni s slepoto udarjen.

Da, sedanjí časi so res hudi in resni in naše razmere v resnici silno žalostne. Koliko zmed, bojov sovrašttev, prepиров, umorov, samoumorov, ropov in tatvin, krvine in nasiljstev! Koliko škandalov, najgrozovitejših zločinov in najostudnejših pregreh se izvrši vsak dan. Kako grozna poročila nam prinašajo časniki dan na dan o nezaslišanih dejanjih človeške pokvarjenosti in propalosti in o neštevilnih žrtvah skrajne podivjanosti. Prišlo je že tako daleč, da nikjer več niti pri belem dnevu ni varno ne imetje, ne življenje človeško. Da niti nedolžni otroci niso več varni pred nebrzdanimi strastmi divjih zverin v človeški podobi.

Groza in strah nas morata navdati, ako resno premislimo sedanost. Toda ali naj pričakujemo kaj boljše prihodnosti? Ne! Žalibog, prihodnost se nam obeta še hujša, kakor pa je sedanost in bolj, kakor na sedanost, nas more pretresti misel na prihodnost. Ako se ozremo okoli sebe po vesoljnem svetu ter vidimo, kako vse besni in divja v slepi strasti in sovraštvu do vsega, kar je krščanskega in kako se svet čimdalje bolj pogreza v zmote in nevero, v močvirje najgrših pregreh in v sužnjost najnižjih strasti, tedaj se moramo zavedati, da stojimo pred grozopolnimi časi, še veliko hujšimi od današnjih, ako svet ne spregleda in ne spozna svoje zmote ter se ne vrne s pogubne poti, po kateri sedaj drvi. Ako so sedaj ljudje taki, ko so vendar bili v mladosti

večinoma dobro vzgojeni, kaj šele bo v prihodnosti, ko se premnogo sedanje mladine vzgaja v popolni samopašnosti, v nevednosti in surovosti, podivjanosti, nezmernosti in pijančevanju, naravnost v brezverskem in brezbožnem duhu.

Kdor še ni popolnoma slep, ta mora uvideti, kam človeštvo vodi brezbožnost in kakšne posledice in sadove rodi nevera in pogubni nauki laži-učenjakov. Lepe besede, kakor so: naprednost, svoboda, enakost, bratstvo teh učenjakov, so le puhle pene, ki se krasno blestijo, a v hipu zginejo, so le slepilo, s katerim ljudi slepijo in pred njih očmi skrivajo prepad, proti kateremu drvi od njih zapeljane množice.

Da, sedanjemu svetu se hudo godi. Pa zakaj? Ali je Bog svet zapustil, da je tako razdejan in nesrečen? Ne, svet ni tako nesrečen, ker ga je morda Bog zapustil, marveč zato, ker je svet Boga zapustil in hoče biti brez Njega. Svet je zato nesrečen, ker se je prevzel vsled napredka in napredek zlorabil ter ima za napredek tudi brezboštvo in nevero, ker je odpadel od Boga in njegove vere ter zašel v zmote in nevero in misli, da ne potrebuje več Boga, ker hoče biti svoboden od Boga in Njegovih zapovedi in noče hoditi za lučjo njegove modrosti in resnice, ter rajši tava sam v temi, ker se ne zmeni za njegove nauke, njegovo dobrotljivost, previdnost in pravičnost, marveč hoče kot nepokoren otrok brez svojega očeta vse sam ravnati in gospodariti. Zato je tako.

Sedanjemu svetu se godi, kakor otroku ki je stariše zgubil in nima nikogar, ki bi zanj skrbel, kakor krmarju, ki je veslo zgubil, kakor zgubljenemu sinu, ki je zapustil bogat očetov dom ter živi v tujini v pomanjkanju in sužnosti, kakor slepcu, ki je vodnika odklonil, kakor popotniku v temni noči, brez luči, kakor bojevniku v boju brez orožja, kakor cvetki, ki se več ne ozira po solnce, kakor ptici, ki so ji postrizene perotnice. Kamorkoli se obrne, povsod je nesrečen, karkoli počne, vse je zastoj, pomoči in rešitve ni nikjer, povsod le revščina, žalost in nesreča. . .

(dalje)

Sin, glej tvoja Mati!

MARIJA POD KRIŽEM JE NAŠA MATI.

Kako strašne so bile ure za ubogo materino srce, ko je bila priča izvršitve obsodbe svojega božjega sina Jezusa Kristusa. Križev pot njenega božjega sina je bil tudi njen križev pot, saj je tudi ona nesla za njim svoj duhovni križ strašnih dušnih britkosti in trpljenja. Križanje sina je bilo tudi njeno kri-

žanje, saj je vsako rano telesa Jezusovega čutila tudi sama v svojem sreću, tako jo je bolela in sklela, kakor bi jo sama čutila.

In ne samo v času trpljenja je trpelo to materino srce. Bila je Mati bolečin cel čas, od kar ji je Angel naznanil, da bo Mati Odrešenikova. Kako težka je bila poskušnja za njo, ko jo je sv. Jožef krivo sodil in je jo hotel skrivaj zapustiti.

Kako težek je bil udarec za njeno srce, ko je zvedela, da hitijo vojaki Herodovi, da umore Sina. Koliko težav je imela na poti v Egipt, kako težko je bilo življenje v daljni tujini. In v tistem domu Nazaretskem, koliko tihih grenkih ur je preživelo to čuteče Materino srce, grenkih ur v strahu pred tim, kar čaka tega njenega božjega ljubljenceka. Seveda krona tega trpljenja je bilo pa trpljenje velikega tedna.

Zato ji po pravici prilaga sv. cerkev besede prerokove: "O vi vsi, ki greste po poti, postojte in premislite, če je še kaka bolečina, kakor je moja?"

Človek moj, kakšno je tvoje življenje? Polno veselih in srečnih ur? Obseva li solnce sreče vedno pot tvojega življenja? O kako je malo malo veselih ur v tvojem življenju, kaj ne! Britka in težka je peza življenja in vsi moramo britko čutiti pri vsakem koraku, da smo v dolini solza in gorja. O, koliko trpljenja srečuje vsakega sinu Adamovega vsaki dan na potu življenja! S solzo v očesu prijoča na svet otročiček novorojenček, solza je potem njegova zvesta spremljevalka celo življenje, dokler se ne poslovijo s solzo v očesu od tega sveta. Kolikrat moramo zadeti težak križ trpljenja na svoja ramena, da stokamo in jokamo in omahujemo pod njim, križ težav, križ trpljenja, križ gorja in britkosti. Da, cel človeški rod je kakor velikanska nepretrgana križeva procesija, ki gre vsak obložen s svojim križem za Jezusom in njegovo materjo na govo Kalvarijo — proti svoji smrti ni postelji,

Ko pa človek trpi, je zanj velika tolažba, ako najde tovariša, ki enako trpi, ko vidi, da je še kdo tako stiskan, kakor sam, da drugega križ ni nič manjši, kakor je njegov, da je morda celo še večji. Kako nas potolaži, ako pridemo k prijatelju, morda k svoji materi in ji potožimo svoje gorje, in tu najdemo sočutno srce, ki se zajoka z nami, ki z nami čuti gorje, ki nas stiska. Kako to lajša srčno rano. Da, zdi se nam, kakor bi oddali polovico teže, ki nas stiska.

Kje pa najdemo bolj sočutno srce, kakor je srce naše nebeške Matere, zlasti Matere pod križem, Matere v trpljenju. O, ako se zatečemo k njej v svojih stiskah, ko pokleknemo pred njeno podobo, pred podobo žalostne Matere Marije, kjer vidimo izraženo njeno srčno bol, kjer vidimo njene objokane oči, ali se nam ne zdi, kakor bi ta dobra Mati z nami čutila, z nami jokala?

Da, v resnici, kako potolaži zaupen pogled na podobo naše Matere, žalosti polne, vsako stiskano srce! Zdi se nam, kakor bi nam hotela zaklicati: "otrok moj! Junaško nosi svoj križ! Glej, to je naš delež dokler smo na zemlji. Pogledj svojega Božjega Zveličarja, kako težek je bil njegov križ! Poslušaj ga, ki ti govori: Kdor hoče biti moj učenec, naj zadene svoj križ na svoja ramena vsaki dan in naj gre za menoj! Trpiš, da bi se ne spozabil in ne mislil, da si tu v dolini solza doma, da bi ne pozabil, da si tu v tujini, na potovanju, da bi toliko zvesteje in srčneje hitel po potu krščanskega življenja za Jezusom, po njegovih naukih, da bi

toliko gotoveje prišel domov k Očetu, v nebo na srce svojega dobrega Očeta, ki ti je pripravil veselje, katerega oko ni videli in uho ne slišalo in človeško srce ne občutilo!

Da, podoba naše nebeške Matere

v trpljenju je edino prava podoba njena, kajti v trpljenje zatopljeni mi najlažje zaupamo; Njene bolečine in Njene solze so velika tolažba za nas.

RDEČI TA-ČRN.

Rdeči ta-črn? Kakšen je pa ta? Kako more biti kdo rdeč, ako je črn, ali črn, ako je rdeč?

Da, to se tudi nam zdi čudno, pa je vendar tako! Imamo žalibog mej nami zagrizene rdečkarje, ki so pa v katoliških društvah, v katoliških jednotah, ki še v cerkev gredo, ki se celo urinejo ob velikanočni spovedi mej vrsto vernih kristjanov, ki se bližajo namestniku božjemu, da bi od njega zadobili odpuščanje in mir vesti. Imamo rdečkarje, ki so strašno črni, ako v kakem župnišču prodajajo kake pozlačene ure ali verižice, ko jim treba zastonj malo večerje ali prenočišča. Takrat so črni bolj kakor so vsi ta-črni.

Nasprotno pa imamo tudi rdeče ta-črne. Imamo nekaj mož, ki so sicer v srečju prepričani katoliki, ki gredo vsako nedeljo v cerkev, ki gredo vsako leto po enkrat ali morda še večkrat k spovedi. Toda radi "pod pore" ali kakega drugega dobička gredo v rdečkarsko jednoto, v rdečkarsko društvo, češ, "saj ni nič slabega!" "Jaz ne mislim z njimi."

To sicer ni možato in ne odobravamo. Toda o teh ne mislimo danes pisati!

Kto pa je ta naš rdeči ta-črn?

Kdo? — Sicer se malo bojimo omadeževati naš list z njegovim imenom in nam je jako žal, da nas razmere silijo da mu damo malo vrstic prostora tudi v našem listu "Ave Maria." Naš rdeči ta-črn je — Rev. Hans Schmidt.

V New Yorku, v državni kaznilnici Sing-Sing, ob Hudsonu, nasproti romantičnem Rokland Lake-u, čaka električnega stolca mož, kateri je za nekaj mesecev bil predmet obilnim pogovorom, obilnim zasramovanjem sv. vere, krščanstva, zlasti katoliške cerkve in katoliškega duhovništva, človek, katerega je imenoval državni pravnik "moderna Judeža Iškarjota", ki je kot izvoljenec božji, kot katoliški duhovnik omadeževal svojo duhovsko obleko s strašnim zločinom — umorom, še bolj pa s svojim nemoralnim življenjem. Duhovnik je bil po stanu, službo je opravljal v New Yorku kot nemški kapelan. Toda ko je v župnišču vse zaspalo, zmuzal se je iz župnišča in šel po svojih grešnih potih. Strast ga je pehala od prepada do prepada. Poželjenje, kateremu je stregel, ga je imelo tako vklenjenega, da se počasi ni mogel več iztrgati iz njih in tako ga je vleklo vedno globlje in globlje, dokler ni siromak padel v prepad, v umor, in od tu pred električni stol, kjer naj bo plačal svojim strastem njih strašen račun — smrt.

Da, vsakikrat ko čitamo, da je bil tak hododelec obsojen na smrt, nas zaboli srce in nam je težko pri srečju. Pomilujemo siromaka, da se je dal strastem, da se je dal poželenju, da se je dal slabemu vpljivu grešnega sveta vjeti v zanjke in da bo moral tako strašno plačati to svojo lahkomišljenost. Toliko bolj pa nam krvavi srce danes ko pomilujemo ne navadnega svetnega človeka, ne svetno zapeljano žrtev, ampak ko pomilujemo enega, ki je bil odlikovan od Večnega Boga z visoko častjo mašništva, pa je danes — morilec.

Kako je zašumelo v našem nasprotnem taboru, ko se je odkril ta zločin? Kako je zatriumfiralo nasprotno časopisje! Kako so bruhali blato zasramovanja in zabavljanja na vse, kar je v zvezi s sveto cerkvijo! Naši slovenski rdeči listi, so bili veselja kar pijani!

"Ha, ha, ha! Poglejte taki-le so! Ali nismo mi prav pisali, ko smo pisali, da so vsi duhovniki ničvredneži, pohotneži, nečistniki, zmožni za vsak zločin?" "Glejte ga Schmidta! Glejte ga morileca v duhovski obleki!" Da, "Schmidt in samo Schmidt" dan za dnem, teden za tednom!

Stotisoče dobrih, vernih požrtvovalnih duhovnikov, misijonarjev, redovnikov, sester, niso več videli, le enega so videli — Schmidta! Stotine katoliških duhovnikov, ki delajo za napredek in prosveto mej divjimi narodi, ki se žrtvujejo mej gobovci i.t.d., ti so vse nič! Schmidt in Schmidt in le samo Schmidt!

Tisoče dobrih, sveto živečih duhovnikov, niso več videli, katerim so očitali celo fanatizem, kakor oni imenujejo versko gorečnost. Nič niso videli, samo Schmidt in Schmidt!...

Ubogi Schmidt! Kako boš težko odgovarjal za pohujšanje, katero si dal s svojim slabim zgledom in strašnim činom!

Toda ali imajo ti listi pravico se veseliti? Ne! Čemu se veselite? Ker ste morda premagali sveto cerkev? Sv. cerkvi se niti mal kamenček ni oddrobil, in se oddrobil ne bo, če bi vsi duhovniki bili morileci. Ali je kak dober katolik za to odpadel od svete cerkve? Ne! Ta prežalostni slučaj je dobre še bolj potrdil v njih prepričanju, da so se še bolj oklenili rešilne skale sv. Petra, ko so videli, da celo duhovnik ni varen pred propadom, ako se ne varuje!

Da, prav nič niste imeli in nimate pravice se veseliti, Vi nasprotniki katoliške cerkve, Vi rdeči bratci! Ravno nasprotno: Tu imate zopet isto resnico potrjeno, kakor smo je imeli pri Malijevem slučaju.

Res je bil Schmidt po stanu duhovnik. Toda ali je bil tudi po srečju? Ali je živel po svojem stanu? Ne! Toraj zakaj je tudi Schmidt pred električnim stolom? Morda za to, ker je živel po naukih svoje svete cerkve, po dolžnostih svojega stanu? Ne! Ravno nasprotno!

Vidite: Schmidt je oni rdeči tačrni, črn po obleki, rdeč po življenju, rdeč po mišljenju. Schmidt je prišel na električni stolec, ker ni po slušal glasu svoje vesti, ker ni živel po naukih krščanstva.

Da je bil Schmidt v srečju socialista, da je živel po naukih naših tardečih je lahko dokazati. Poglejmo!

1) Socialisti uče, da ni Boga in ni večnosti, da smo vsi skupaj prav zaprav same "olikane opice". Ali ne trdite in učite ubogo slovensko delavstvo ta nauk? Pa recite, da ni res!

Schmidt ni imel prav nič vere več! Duhovska služba mu je bila samo še to, kar je trgovcu trgovina. Šlo se mu je samo za dolar. Ako ni Boga, ako ni večnosti, zakaj bi potem človek drugače živel, čemu bi si človek tukaj na svetu ne napravil nebes? Tako je Schmidt mislil in tu di storil.

2) Vi rdečkarji učite, da je moli-

tev neumnost, potrata časa, da so verski nauki vsi neumnost, ali ne?

Schmidt ni opravljal že dolgo let nikakega brevirja, katerega je vsak duhovnik pod smrtnim grehom dolžan opravljati. Sv. mašo je opravljal samo mehanično, zato ker je neslo. Spuščal je cele dele, opravljal leno, opravljal jo površno — skratka popolnoma po vaših naukih!

3) Vi socialisti pravite, da je spoved nič, da je to le komedija.

Ubogi Schmidt Vam je vrjel in res ni bil pri spovedi bogve koliko let.

4) Socialisti se hudujete na duhovski celibat. Pravite da je nenaravno, ako duhovniki žive neoženjeni!

Schmidt je vrjel vašim izvajanjem in se oženil. In konec?

5) Vi rdečkarji učite, da je zakon neumnost, da treba človeštvu svobodo ljubezni. Ali ni tako? Saj sami ta pridno prakticirate.

Schmidt Vam je vrjel in storil po Vaših naukih.

6) Vi socialisti učite, da so stariši neumni, ako imajo več kot dva otroka. Ako so revni, jih še toliko ni treba.

Ubogi Schmidt je prav tako mislil in kot socialist se tako spozaobil, da je sam iskal primernih zdravil, da bi zakonskim k temu pomagal. To je dokazano sodnijsko. Izdeloval je in prodajal praške, kroglice v ta namen.

Kdaj je še kak katoliški duhovnik kaj takega učil? Kdaj je učila to sveta cerkev! Ali ni ona jedina, ki se še bori proti takozvanemu "race suicide"? In Schmidt je to učil, je to izvrševal. Kaj je bil torej Schmidt, duhovnik ali rdečkar? Odgovor je jasen: Rdeči ta-črn!

7) Vi socialisti učite, da ni nebes, da si moramo vsaki tu narediti nebesa, kolikor se pač da. Učite, naj se vsakdo skuša kolikor mogoče tu veseliti, svojemu poželenju

streči, saj s smrtjo je vsega donec.

Ubogi Schmidt, kako si se zmotil, ko si vrjel ta nauk, ali vidiš sedaj? Kaj imaš od tega? Strašno smrt na električnem stolu!

8) Socialisti uče, uničimo sv. cerkev, to je največji sovražnik napredka in omike in splošne sreče. Samo sv. cerkev uničimo, pa bo vse dobro, pa bo zasijala zopet zlata doba na svetu.

9) Ali ni Schmidt enako mislil? Ali ni povedal svoji nesrečni zapeljanki, da bo začel drugačno vero, vero človeštva, ker v sveti cerkvi je vse tako starokopitno? Ako ne bi bil hotel škoditi tudi cerkvi, zakaj ni pustil duhovski stan? Saj jih je več, ki so pustili duhovski stan in žive sedaj privatno. Amerika je velika. Kdo bi ga bil poznal v drugem kraju, ako bi bil hotel živeti oženjen, ako je enkrat postal nezvest svojemu poklicu? Toda ne! On je hotel škoditi tudi sv. cerkvi, katero je sovražil.

10) Socialisti učite, da treba sedanjost revščino delavskega stanu zboljšati, če treba tudi z nedovoljenimi sredstvi, tudi s silo.

Schmidt je bila pri srečanju ta revščina, zato je mislil na omenjene praške in kroglice.

Da, skratka, celo Schmidtovo življenje ni drugega, kakor življenje, natanjčno umerjeno po naukih naših rdečkarjev. Revez je zašel v zmoto, dal se preslepiti napačnim naukom sedanjega sveta, zavrgel je večne resnice, zaprl svoja ušesa in svoje srce Bogu in njegovi milosti, udal se strastem in konec? — In sad tega življenja? Te nepokorščine proti svoji cerkvi? — Električni stol!

Da, milo slovensko delavstvo! Rdečkarji ti kažejo nesrečnega Schmidta, obsojenca v duhovski obleki, in prav imajo! Tudi mi se jim pridružimo! Tudi mi ti to novo in najstrašnejšo žrtev socialističkih naukov pokažemo kot tako, kakoršna je!

Mili delavec, glej Rev. Schmidta! Zato ne k rdečkarjem! Ne za njihovi nauki! Nikar! Ako greš za njimi, greš v strašno lastno nesrečo! Ako greš za njimi, drviš sam v strašen prepad, kjer preže na te vislice ali pa električni stol.

Poglej Schmidta. Duhovnik je bil! Po svojem stanu je dobival več milosti od Boga, je imel več priložnosti se poboljšati ali se vzdržati v pravih mejah. Toda sledil je naukom, v katere te vabijo naši rdeči in glej — kaj je njegov konec? Ali si želiš ti enakega konca? Nikar

pod rdečo zastavo! Če je on kot duhovnik padel, koliko hitreje in globlje padeš lahko ti!

Zato, stoj prijatelj! Nikar po rdeči poti! Stoj, delavstvo! Rdeči signal je zunaj, ki te svari pred strašno katastrofo — pred vislicami ali pa električnim stolom!

Da, slovensko delavstvo, poglej Rev. Schmidta, ki ti naj bo strašno svarilo, da nikar ne pojdi za nauki brezverstva, v katerega te vlečejo naši rdečkarji! Vrhovi Schmidtu: Samo eden je konec te poti: vislice, električni stolec...

Satan na delu.

Bolanden. Iz nemščine prevedel X.

Vsak na svojem domu.

Prijazno lego Stahlbergove vile krasi posebno drevored, ki lepo stavbo popolnoma zakrije.

Po svojem povratku domov Adolf ni vedel kakšnega dela bi se lotil. Vznemirjalo ga je polno misli. Sram ga je bilo očita nja od strani Valderja, češ "tako daleč sem zabredel, da me morajo drugi ljudje opozarjati na moje zmote". Sram ga je bilo posebno zaradi tega, ker je uvidel, da dela s svojo lahkovernostjo veliko krivico katoliški cerkvi in svojim pradedom, katerih grobovi bi mu očitali celo življenje nevhvaležnost. Poleg te sramote se je čutil v svojem ponosu tudi užaljenega, ker je videl, da so ga zlobneži hoteli voditi za nos in izkoriščati za zlobne namene.

Toda sluga se je prikazal pri vratih in naznanil, da je obed pripravljen. V obednici je čakala nanj njegova sestra Berta. Dasi je bila Stahlbergova sestra šest let mlajša od brata, vendar po zunanosti bi jo sodil veliko starejšo od brata. Poleg tega se ji je brala na obrazu ona zloba, ki nam človeka ob prvem srečanju stori neljubega.

In v resnici! Gospodična Berta pri vsem ogromnem premoženju, ki bi lahko osrečilo njenega častileca, ni imela sreče v ljubezni. Zadnje čase jo je obiskoval Dirfeld, ki je pa gotovo bolj hrepenel po Bertinem premoženju, kakor pa po njeni roki.

Takoj pri vstopu v obednico je Berta spoznala na bratovem obrazu nenavadno razburjenost in za to ga je takoj vprašala: "Adolf, kaj pa ti je danes? Ti si nenavadno resen! Ali se morda ne počutiš dobro?"

"Ne, jaz sem popolnoma zdrav in kakor vidim, tudi tebi ne manjka ničesar, zdiš se mi danes mlajša za deset let".

"Da izgledam danes veselejša, imam pač povod: od Dirfelda sem prejela tako ljubeznjivo pismo kot nikoli do sedaj. On ti pošilja svoje pozdrave in piše mi, da naju prihodnji teden obišče, da se govori s teboj o ceni križevega pota."

"O ceni križevega pota se z Dirfeldom ne bova pogovarjala", odgovoril je Adolf precej osorno, "k večjemu če hoče, naj kupi tebe!"

"Jaz te ne razumim, Adolf! Kaj misliš

morda kaj drugega ukreniti z križevem potom?"

"Jaz ne mislim čisto nič! Postaje križeva pota ostanejo na svojem dosedanem mestu in tudi cerkva bo odprta odslej božjepotnikom kot doslej — si razumela?"

"Oho, kaj pa ti je padlo v glavo? Ali misliš stopiti v samostan?"

"Berta, ne noruj se! Ti sama veš kaka sramota bi bila to za našo rodovino, če bi jaz odpravil božjo pot in prodal postaje križevega pota. Toda sramota naj še bo! Ali očitane naših pradedov! Ali bi ti mogla gledati, kako bi grobove naših dedov brezbožna roka razdrila in na njih mesto postavila vilo za letovičarje, kakor nama je svetoval Dirfeld?"

"Razumem, ti hočeš pokazati celemu o-mikanemu svetu, kako starokopitni so bili naši pradedi in kako nazadnjaški si ti sam, da si toliko časa trgal hlače po šolskih klopih!"

"Berta, zadnjikrat te opominjam, ne govori tako o pradedih".

"Seveda resnica oči kolje", pripominjala je zlobno sestra, — "vse tvoje šole te niso spravile na površje sedanje omike. Meni pač niso stariši privoščili toliko izobrazbe, kakor tebi, a vendar se danes lahko ponašam z boljšo omiko, nego so jo dale tebi vse šole in obiskovanje raznih cerkva ob nedeljah".

Stahlberg je komaj premagoval svojo razburjenost, vendar odgovoriti še ni hotel.

"Čitaj časopise, Adolf. Zadnji čas je, da se otreš tega srednjeveškega duha, katerega so nam zapustili naši pradedi in vstopiš tudi ti med . . ."

"Med prostozidarje, kajne?" ji je pretrgal besedo Stahlberg, kakor je tvoj ljubimec Dirfeld? Vidva z Dirfeldom bi me rada spravila v to kačjo zalego, ki sika svoj strup na vsako oblast in hoče napraviti red na zemlji s tem, da odpravi Boga. Kaj ne veš, da je Dirfeld prostozidar?"

"To mi je on že davno povedal in tudi tebi bi ne skrival tega, če bi ne bil spoznal tvoje nazadnjaške vere v starodavne bajke".

"Razumem! On pomiluje moje nazadnjaško katoliško prepričanje!" pripomnil je pikro Stahlberg.

"Adolf, ti me ne razumeš: Tu se ne gre za to ali ono prepričanje, nego samo za času primerno izobrazbo. Časi se premenjajo, a ti zaostajaš z duhom, ker se pečaš edino le z trgovino."

"Priznam svojo krivdo! Res doslej sem se pečal edinole s trgovino in še sanjalo se mi ni, kaj delajo prostozidarji, katere sem imel za nedolžne in neškodljive. Odslej bo drugače. Zasledoval bom vsepovsod zlobne nakane prostozidarjev in jih skušal po svojih močeh tudi preprečiti."

"Toda, Adolf, ti delaš krivico Dirfeldu; on ti je dal le pameten svet, ko ti je povedal, koliko bi dobil za postaje križevega pota in s tem je hotel koristiti tudi meni, ki bi dobila polovico svote, kajne da bratec!"

"Niti vinarja ne dobiš, sestra", jo je zavrnil porogljivo Stahlberg. "Tebi je odkazano v očetovi oporoki 500.000 Kron in s temi lahko kupiš Dirfelda ali pa se lahko ločiš od mene in živiš zasebno. Stradala pač ne boš. Toliko tebi in Dirfeldu v poja-snilo. Me razumeš?"

S temi besedami je Stahlberg vstal od mize in šel v svojo sobo. Tam se je vsedel k pisalni mizi in napisal pismo naslovljeno na župni urad v Frankovem. Pozvonil je slugi in mu ukazal, naj se takoj napoti z vozom proti omenjenemu mestu in izroči pismo tamošnjemu župniku.

Ob ravno istem času in o istem predmetu kakor Stahlberg in njegova sestra, sta se pogovarjala tudi Valder in njegova sestra v Frankovem. Valderjeva sestra lepo razvite postave in krasnega plemenitega lica, se je odlikovala po lastnostih, ki nam nudijo človeka prikupljivega ob prvem srečanju. Bila je pa tudi v resnici blaga duša in nepokvarjeno dekle. Tudi v izobrazbi je ni prekašala Berta Stahlberg, da si ona ni obiskovala tako visokih šol. Sploh Matilda je bila vzor dekleta in veselje mladega Valderja, kateremu je oskrbovala gospodinjstvo.

Po kosilu sta posedala kakor navadno nekoliko pri kavi in se razgovarjala. Valder je hotel napeljati pogovor na božjo

pot "Marijine gore", ki je bila tudi Matildi zelo pri srcu.

"Matilda, ali poznaš mojega sošolca Adolfa Stahlberga?"

"Grajščaka in posestnika tovarne v Lovrovini?"

"Da, tega mislim!"

"Ime mi je pač v spominu, a njega ne poznam!"

"Saj si ga že videla! On je hodil k nam vsake počitnice. Samo to je: ti si bila še majhna in pozneje te pa ni bilo vedno doma, ko si bila v zavodu."

Matilda je opazila, da ji brat hoče povedati nekaj posebnega, zato mu je takoj zastavila vprašanje.

"Kaj pa je s tem tvojim sošolcem?"

"No, nič posebnega. Danes med potoma sem se sešel z njim po petih letih. Predno sem prišel do Marijine gore dobim na potu staro Goričevko, ki mi je tarnala o svojih križih in težavah in mi povedala, da grajščak misli odpraviti božjo pot in prodati postaje križevega pota".

"Ni mogoče!?" se je začudila Matilda, — "in tega človeka imenuješ svojega sošolca?"

"Poslušaj vendar celo dogodbo! — Grede mimo njegove vile, ga najdem namenjenega na sprehod na Marijino goro. Govor je nanesel tudi na postaje križevega pota in spoznal sem, da imam pred seboj zapeljanega človeka, katerega hoče prostožidarstvo izkoriščati v boju proti cerkvi in Bogu. Razjasnil sem mu vso zadevo in ko bi ti videla, kako hvaležen mi je bil. Zdelo se mi je, da sem ozdravil slepega!"

Matilda je poslušala brata začudeno kot otrok svojega deda.

"V kratkem naju obišče Stahlberg, in gotovo ne boš proti temu, da ti ga predstavim".

"Obratno, prav zanima me ta tvoj prijatelj, ki mora biti vendar plamenitega srca."

SATANIZEM.

Teden pozneje nekega popoldne je Valder sprejel v svoji učilnici pričakovanega prijatelja.

"Dobrodošli, Adolf! si vendar prišel?"

Brez vsakega nadaljnega klanjanja, sta se sedla na divan.

"Adolf, ti si postal predmet govorice po celi okolici. V nedejo je oznanil g. župnik v Frankovem, da bo služba božja na "Marijini gori" kot doslej. Ko bi ti videl veselje ljudstva, ki sedaj ne govori drugega nego o tebi in o Marijini gori. Vse te hvali!"

"Oprosti — ta hvala ni moja, ampak tvoja zasluga, prijatelj! Gotovo, ko bi tebe ne bilo o pravem času, vsa zadeva bi šla v začetem tiru. Sram me je, če pomislim nekoliko nazaj; vjel bi se bil popolnoma v past dasi nevede. Odslej bodem tudi v tem oziru postal previdnejši. Ravno v tem bi prosil tebe, Valder, da bi mi pomagal do jasnega. Jaz sicer vem, da se bije boj med prepričanjem in prepričanjem, a vendar ne razumem, zakaj se pravzaprav gre. Besedo "svetovno naziranje" sem slišal že tolikrat v družbi in časopisih, a ne vem, kaj hočejo s to besedo?"

Valder se mu je smehljaj kot učitelj navicnemu dečku in nekako radostno začel:

"Moderno svetovno naziranje je v sedanjem času nekako središče vsega mišljenja. Sicer to vprašanje ni novorojeno dete, a vendar se sedaj zelo pogosto sliši. Ako prebiraš današnje časopise brezverske in katoliške, skoro ne boš dobil članka, v katerem bi se ne govorilo o Bogu in o poslednji človekovi usodi i. t. d. Če vzameva torej moderno svetovno naziranje samo kot vprašanje, v kakem razmerju je človek do Boga, boš spoznal, da svet dandanes imenuje izobraženca edinole onega, ki taji vsako posmrtno in nadnaravno življenje. Že Jezus Kristus je to posvetno mišljenje obsodil kot Bogu nasprotno, ko je odgovoril Pilatu: "Moje kraljestvo ni od tega sveta" in zopet, ko je govoril apostolom: "Ko bi bili vi od tega sveta, svet bi Vas ljubil kot svoje. Ker pa niste od tega sveta, nego sem vas jaz izvolil, zato vas svet sovraži". Iz vseh teh Zveličarjevih besedi ti je lahko razvidno, da se moderno svetovno naziranje ne strinja s sveto vero in tako imenuje hudiča "vladarja tega sveta." In res tega vladarja si izbero vsi, ki stojijo v vrstah proti Bogu in njegovim

naredbam. To moderno naziranje se lahko imenuje tudi satanizem.

Stahlberg je strmel v prijatelja in nekako nezaupno ga je vprašal: "Frank, kaj ne pretiravaš? Vse to se mi zdi skoraj neverjetno!"

"Ne, prijatelj! Čisto gola resnica je, kar sem ti povedal. Da mi boš pa bolj verjel, poslušaj!" Stopil je h knjižni omarici in odprl knjigo ter pričel čitati:

Kot strele ognjene blisk,
Mogočne kot grom,
prihaja na tronu, glej . . .
To satan je, — On!

Obsipal z dobrotami
Nas s polnih bo rok . . .
Osrečil človeštvo vse . . .
Ves strl bo jok

Pozdravljen, o satan ti,
Mogočni vladar,
ki strl si marsikak
že tron in oltar.

Mi tebi se klanjamo,
ti damo oltarje
ti zmagal si Kristusa,
boš zmagal i farje.

"Si razumel to pesnico? Kaj praviš ti k temu? Odobruješ kaj takega?"

"To je satansko! To zamore storiti le popolnoma zblazneli človek!" je zaklical Stahlberg.

"O ne, prijatelj — to ni storil blazni, nego slavni italijanski pesnik Jozue Carducci, bivši profesor na vœeučilišču v Bolonji. Le poslušaj, kaj ti sedaj povem! Ta profesor je skladal dolgo časa pesni razne vsebine. A nihče se ni zanj zanimal. Toda, ko je bil izdan ta slavospev satanu, je postal slaven v celi Italiji in tudi v naši katoliški Avstriji. Dvigajo se mu spomeniki, ulice se imenujejo po njegovem imenu in to vse zato, ker pada v prah pred satanom.

Mi tebi se klanjamo!
Ti damo oltarje
Ti zmagal si Kristusa
boš zmagal i farje!

Vidiš prijatelj, to je satanstvo in mislim, da nisem pretiraval. To sovraštvo do Boga ni doma samo v blaženi Italiji, nego se širi kot kuga po vseh državah: na Francoskem, Portugalskem in Španskem provcita od dne do dne."

"Jaz tega nikakor ne morem razumeti in ne bi bil verjel, ko bi mi ti tako jasno ne dokazal!"

"Vidiš, prijatelj, vse to boš razumel sam, če pričneš poleg svojih trgovskih dolžnosti, slediti tudi duhu časa. Ne potrebuješ za to nikake posebne šole. Vzemi le v roke par številč brezverskih naših listov in spoznal boš satansko sovraštvo do vere in zanikanje vsega, kar je božjega."

Stahlberg je zmajeval z glavo. Bralo se mu je na obrazu veliko razočaranje.

"Toda, kako vendar to", je prekinil molk, "da Bog dopusti toliko moč hudobnemu duhu?"

"To je čisto naravno", mu odgovori Valder. "Hudobni duh sploh nima moči od sebe, nego je le kakor preklenjen pes, ki pač laja, a ugrizne le onega, ki se mu sam približa. Človek pa, bitje obdarjeno z razumom in prosto voljo, mora biti skušano od zlega, če hoče doseči večno dobroto. Že na tem svetu nihče ni plačan za lenobo. In če hoče človek doseči večno plačilo, mora biti boj in sicer ravno z hudobnim duhom. Sam Kristus pravi: "Nebeško kraljestvo silo trpi" in gotovo, da se mora tudi za večno plačilo ime ti zasluge in to so zmage nad samim seboj in nad svetom."

"Razumem vse, kar si mi sedaj povedal. A razumeti ne morem, kako bi mogel človeški razum tako oslabeti, da zapusti edino pravega Boga in se proda hudobnemu duhu?"

"Zdrav razum se tej misli upira. A če pogledaš okrog sebe in vidiš, kako živijo oni, ki so odpadli od Boga, boš razumel vse. Kdor Boga zapusti, je zapuščen od Boga. Strast in greh pa človeka nevede pripeljeta v satanovo pest, katerega potem časti in se mu klanja."

"Rad bi videl in od blizu opazoval te satanske slugé ali kakor jih imenuješ "prostozidarje". Želel bi namreč spoznati njih

nakane, ker potem bi mogel lažje soditi o njih."

"Prijatelj, ti mi stavljaš tako naivna vprašanja, da se ti moram skoraj smejati. Pri nas jih lahko opazuješ pod krinko, a ne iz obraza v obraz. Postave našega zakonika niso sicer svete, a vendar ščitijo še nekoliko cerkev in njih služabnike. A če bi želel videti očitvidno satanstvo, bi je videl na Francoskem, na Portugalskem, kjer nastopajo brez vsakega strahu in brez vsake krinke."

"Če je temu tako, da na Francoskem satan rogovili brez maske, hočem se o tem sam prepričati!"

"Ti vendar ne misliš iti na Francosko?"

"Da, prijatelj. In če smem prositi, Ti me boš spremljal?"

"Toda, Adolf, kaj bo s tvojo trgovino?"

"Ne boj se, Frank, jaz imam zanesljive uradnike in zvestega poslovodjo. Ti greš z menoj in stroški potovanja so moji."

"Adolf, ti me žališ s to ponudbo."

"Oprosti mi, prijatelj, jaz sem mislil kot trgovec; saj veš: pri trgovcu se gleda samo na dobiček in zgubo. Pri tej svoji ponudbi pa nisem niti mislil na to, da bi hotel prihraniti par bankovcev, nego mi je prišlo kar tako na jezik čisto nehote. — Meni se gre samo za to, da čim preje in natančnejše spoznam satanove slugе, ki so hoteli speljati tudi mene na led."

"Jaz sem pripravljen iti z teboj, kamor in kadar hočeš, samo Matildo moram vprašati, če ni ona morda temu nasprotna."

"Matildo? Ali si morda oženjen?"

"O, ne," mu je odgovoril smehlja je filozof, "to je moja sestra. Ti se je moraš vendar še spominjati kot male deklice, ki je hodila okrog tebe, ko si bil o počitnicah pri nas."

"O, saj res! — Ona vendar ne bo proti temu, če me boš spremljal na potovanju!"

"Adolf, pojdi z menoj v obednico na čaj, predstavil te bom; boš videl kako razvito dekle je postalo. (Dalje prih.)"

***** * * * * ***** V obrano resnice.

Predgovor uredništva. Sledečo obrambo zoper liberalno hudobijo je čutil potrebo napisati duhovnik, ki ima veliko opraviti z ljudmi in torej dobro pozna ljudsko dušo, njene bolečine in njene potrebe. Nam se ni zdelo vredno pečati se s to bedasto-hudobno pisarijo, ker nobeden razsoden človek tega ne bo za resnico vzel, kar ti zlobni mazači tam pišejo. A ker so ljudje res tako priprosti, da temu zmazilu menda verjamejo in so vsled tega silno zbegani, zato bodi natisnjena tukaj ta obramba, da bodo vedeli odgovoriti, ako jim liberalci kaj oponašajo laži, ki so v knjižuri nagromadene.

Iz vse te komedije se pa vidi, kako so ljudje silno lahkoverni. Najprej so verjeli sleparici in drli k njej v trumah, zdaj pa sleparju "Danu", ki ge berejo v tisočih. Kamor veter potegne, tja jih zanese.

— Drugič so pa tudi prav pregrešno razdovedni. Iz samega "ferbea" so kupovali tudi ljudje, ki hočejo veljati za pobožne, to sleparijo, jo z velikim apetitom brali, potem pa — težko vest imeli. Iz ravno takega ferbea tudi kmečka dekleta in fantje v Ljubljani kupujejo najbolj nesramni list "Dan", ga smehom na ustnicah prebirajo, pri tem pa strup pijejo.

Obenem pa bodi tukaj v cekvenem listu odkrito povedano tudi to, da bi se taka stvar ne bila smela trpeti in podpirati, dokler je ni dognala natančna preiskava. Cerkev z nadnaravnimi rečmi vse drugače počasi in previdno postopa. Kar je Katarina Emerih imela svoje rane in svoja razodetja, je že blizu sto let, pa — dasi je zelo verjetno, da so resnična — se Cerkev še do danes ni izrekla o njih. Pa se tudi mora previdno ravnati, drugače bi ljudje za-

radi takih sleparij zgubili vero še v to, kar je res nadnaravno in kar morajo verovati.

Za to je tudi "Bogoljub" z nadnaravnimi rečmi previden. Marsikak "čudež", ki se mu pošlje, roma v koš. Naša vera ne sme biti oprta na sanje kake bolne glave, ampak — na skalo! Pa četudi morebiti je kaj nadnaravnega, se ne sme proglašati za nadnaravno, dokler ni gotovo, drugače se lahko opečemo, kakor so se ljudje cpekli v tem slučaju.

Ostudno in grešno je vsako sleparstvo. Kdor pa uganja sleparstvo celo s svetimi rečmi, ta naravnost izziva pravično jezo vsakega poštenega človeka. Le najbolj sprijenemu in zavrženemu človeku more priti na um, slepariti hinavsko s pobožnostjo in svetostjo. — Séveda ima, kakor vsaka laž, tako tudi tako sleparstvo kratke noge: Bog sam za to skrbi, da pride resnica kmalu na dan. Tako so prišla tudi strašna sleparstva, ki jih je uganjala znana sleparica v Vodica, kmalu na dan in vsi smo tega veseli; veseli zato, ker Boga ne bo mogla s tem še dalje žaliti, veseli pa tudi zato, da bodo poslej verniki duhovnike vsaj rajši ubogali, kadar jih svari pred prazno vero in pred hinavskimi sleparji in sleparicami.

Na čelu vseh hinavskih sleparjev na Slovenskem pa koraka brezverski list "Dan". Sam se hvali, da je poslal že nad 15.000 iztiskov svoje nesramne knjižure "Vodiški čudeži" med svet. V njej je nagrmadil celo kopice najgrših laži zoper duhovnike z očitnim namenom, da vernikom iztrga iz srca vse spoštovanje in vse zaupanje do njih. Omeniti hočemo le glavne "Danove" laži, da se tudi temu tekmeču in sodruhu vodiške sleparice potegne krinka z obraza.

Prva laž je, da so patri kapucini na Trsatu(!) sprejeli sleparico v svoj samostan in jo obdržali v kloštru za kuharico. Resnica pa je, da na Trsatu nobenih kapucinov ni in da Johanca sploh ni bila nikjer in nikdar v nobenem moškem samostanu. — Druga laž je ta, da so naši listi — imenuje se posebej "Slovenec" — sleparice zagovarjali in njena sleparstva

proglašali za čudezne stvari. — Resnica pa je, da naši listi: "Bogoljub", "Domoljub", "Naš Dom", "Mladost", "Glasnik najsv. Src" itd. ne dogodkov v Vodica, ne Johance nikoli niti z besedico omenili niso in da "Slovenec" nikdar ni pisal, da se v Vodica gode čudežne stvari, temveč je odločno pisal zoper to sleparstvo. — Tretja laž je, da so "župnik Janez" in sploh "župniki po deželi vseposod" imeli pridige in oznanjali, da naj vsak gre v Vodice, da se tam čudeži gode. — Resnica pa je, da pridigarji — kolikor znamo — sploh nikjer o teh "čudežih" govorili niso in da nikjer noben župnik ni ljudi v Vodice vabil; pač pa jih je bilo več, ki so ljudi svarili in kregali, ko so letali v Vodice. — Četrta laž ali pravzaprav cela štrana laži je, da so "vsi prelati, vsi korarji in Marijine hčere z banderom na čelu, v narodnih nošah, v spremstvu škofa in romanske pesmi pojoč v procesiji šli v Vodice." — Resnica pa je, da med množico ljudstva, ki je tja hitelo, ni bilo nikoli nobenega korarja, nobenega prelata, nobenega škofa, nobenega bandera, nobene narodne noše. — Peta najgrša laž je, če "Dan" v svoji knjižuri piše, kakor da bi bili duhovniki izrabljali celo to stvar da dobé več denarja za svete maše. — Resnica je nasprotno, da so duhovniki svarili ljudstvo pred lahko- in praznoverjem in da miloščine za sv. maše še sprejeti niso hoteli, če so le količaj slutili, da utegne prihajati to od nasvetov te sleparice. — Šesta ostudna laž je, da so imeli klerikalci v farovžu v Ljubljani sejo, pri kateri so kuhali načrte, kako bi delali z "vodiškimi čudeži" še večje kupčije. — Resnica pa je, da na celim Slovenskem ni bilo nikjer nobene take seje in da nam "Danovi" pisači za 5.000 kron nagrade nobenega takega farovža imenovati ne morejo! — Sedma in najzlobnejša laž pa je, da je kaplan sleparico v sobi še ponoči spovedoval, nato spovedno skrivnost izdal ter tako spravil sleparstvo na dan. — Resnica pa je, da se sleparica ni nikdar spovedovala v sobi, da noben kaplan ni za njeno "skrivnost" vedel in da je njenemu sleparstvu prišel srečno na sled ne domač, ampak tuj duhovnik, in sicer ob belem dnevu in

v navzočnosti občečislane katoliške gospe.

To je torej zvijača in sleparstvo "Danovih" liberalnih piscev, da celo to zgodbo opisujejo tako, kakor da bi bili Johance redovniki pohujšali ali jo celo naučili ostudne sleparije, in kakor da bi bili slovenski duhovniki sleparijo nalašč podpirali in vernike namenoma v tej zmoti potrjevali, le da bi jim več denarja neslo! Ali ni to respektlaskahudobija liberalcev? — Da bi jih pa nihče tožiti ne mogel, nikjer nobenega redovnika in nobenega duhovnika s pravim imenom ne imenujejo, ampak pišejo le o "kapucinih na Trsatu", ker vedó, da tam nobenih kapucinov

ni, pišejo umazano o nekem patru, kakršnega imena sploh noben redovnik ne nosi, obrekujejo "župnika Janeza", ker je ravno s tem imenom čez 130 duhovnikov na Kranjskem in se torej ne vé, kateri je s tem obrekovanjem zadet, da bi mogel tožbo vložiti zoper liberalnega pisca!

"Bogoljubovim" prijateljem naj ta pojasnila služijo tudi v to, da ž njimi usta zamaže onim, ki okrog raznašajo "Danove" umazanosti, in tistim, ki po vsej sili in kot dokazano resnico trobijo drugim na ušesa grde laži, ki so jih zajeli iz liberalnih listov in brošuric.

(Iz "Bogoljuba".)

Iz Slovenskih naselbin.

V Sheboygan Wisc. so imeli na sveti dan igro "Križnikov Sv. Večer". Igra je dobro vspela.

V Willardu, Wisc. imajo začasno č. g. Jožefa Pollaka, ki oskrbuje slovensko pastirstvo mej njimi. Rojaki žele, da bi č. gospod ostal stalno mej njimi.

Dobro jo je zasolil M. Crnkovič znane mu socialistu v listu Am. Slovencu: "Zmiraj si čez duhovnike in si pravil, da oni gledajo samo na se. Kaj pa ti gledaš ko gledaš samo za svoje interese, ali s tem pomagaš delavcem? Če greš tolmačit kateremu, si že dobro zasoliš, čeprav ima 5 ali 6 otrok, to ni tebi nič mari, ti socialistovski dobrotvor!" Dobro!

Naša slavnostna številka v januarju je vzbudila veliko veselje pri vseh naših naročnikih in prijateljih. Z navdušenjem so jo pozdravili, kjer koli so jo v roke dobili. Veliko nam je takoj sporočilo svoje navdušenje in veselje v pismu ter častitalo k temu krasnemu uspehu. Uredništvo je preobleženo z delom, da bi se moglo vsakemu posebej zahvaliti za častitko. Zato se tem potem našim prijateljem iskreno zahvaljujemo za njih pristrčna vošila.

Zlasti lepo se zahvaljujemo onim, ki so svojemu vošilu priložili tudi darček v podporo lista. Bog jim plačaj z obilnim svojim blagoslovom!

Vsem našim naročnikom pa kličemo še enkrat: **na delo za naš lepi list "Ave Maria"**! Prve številke smo dali natisniti skoraj en tisoč več, kakor ostale mesece, pa nam je že skoraj pošla. Le nekaj deset iztisov še imamo v zalogi. Vspeli prve številke je bil toraj nepričakovano velik! Čast Bogu in naši nebeški Kraljici in hvala našim zavednim prijateljem! Vsi pa na delo, da nas bo do konca leta vsaj štiri tisoč! To bo armada, kajne, da bo veselje! To bomo vsi ponosni in navdušeni! Štiri tisoč naročnikov na list kakoršen je "Ave Maria", to bo veselje! Bratje na delo!

Ena izmed najbolj muzikalnih župnij v New Yorku je najbrže naša župnija Sv. Družine. Tu, pri nas v hiši "Ave Maria" so do sedaj: Slovenska godba, Tamburašice "Slovenka", godba mladeniškega društva Sv. Jožefa, deškega društva Sv. Alojzija "Pife and Drum Corps", ta mesec smo ustanovili pa še orkester na vijolino,

"Holy Family Orchestra", h kateremu se je prijavilo do sedaj 16 dobrih vijolistov in kakih 10 dečkov, ki se bojo začeli učiti na vijolino (na gosle). Kateri slovenskih starišev bi hoteli, da se njih deček nauči za malo ceno svirati gosli, naj ga dajo vpisati v to orkestro. Slovenska godba ima svoje vaje vsaki petek, tamburašice vsaki četrtek, godba društva sv. Jožefa vsaki ponedeljek in sredo "Fife and drum Corps" vsako soboto "Holy Family Orchestra" na vsaki četrtek.

Cleveland, O. Pri župniji sv. Vida se je v nedeljo 8. februarja ustanovilo novo žensko cerkveno društvo, katerega namen je pospeševati mej članicami dobro krščansko življenje in mišljenje. Imamo sicer že precej podpornih ženskih društev, ki so bila zopet in zopet rešilni angel marsikake po smrti prizadete družine. Namen novega društva je zjedinjeno delati tudi za duševni napredek, pospeševati pobožnost do Presv. Rešnjega Telesa in Matere Božje. Objednem pa hoče novo društvo skrbeti za olepšavo naše cerkve, zlasti velikega oltarja. Da se naše žene zanimajo za to društvo, so pokazale s tem, da se jih je takoj prvi dan nad 60 prijavilo. Čast katoliškim slovenskim ženam.

Sheboygan, Wisc. Pred nekaj tedni je prišel v našo naselbino neki nesrečni človek, odpadli katoliški duhovnik, ki je govoril zoper to, kar je sam še pred nedavnim časom učil in trdil. Rojaki, ako bi prišel še v kako drugo naselbino, ne hodite ga poslušati, da Vam ne bo žal, kakor je meni. Šel sem iz radovednosti tja. Povem pa, da me je srce bolelo, ko se je norčeval iz sv. zakramentov in obredov sv. cerkve. Zdelo se mi je, kakor da bi bil že tukaj čas, o katerem je naš Gospod napovedal, da bojo prišli krivi preroki in bojo oznanjevali vse mogoče in nemogoče zmote kot resnico, ko se bo trdilo, tukaj je Kristus ali tam je Kristus. Zato je zaklical: ne vrjemite jim! Seveda nekateri omahljiveci, ki v srečo niso več katoliki, tem se take pridige dopadejo. Ti hodijo poslušati radi take antikriste.

Te dni smo si katoličanje ustanovili tukaj novo organizacijo, ki hoče s skupnimi močmi delovati za poživljenje katoliš-

ke vere mej nami. Rojaki, agitirajmo in nagovarjajmo vsak svoje prijatelje, da se združimo vsi v mogočno zvezo, katere ne bo raztrgal noben sovražnik. Vsak društvenik bo plačal 15c. za organizacijske stroške. Da, trdno dajmo se skleniti! Sloga pravo moč rodi! Vse lahko nam bo storiti, ako združimo moči. Naša vera mej nami ne sme propasti! Kvišku! Kvišku zastavo Kristusovo! Mnogo krvi se je že prelilo za njo! Ali bi ne bilo sramotno za nas, ako bi dovolili, da se sedaj svobodno sramoti? Trdni kot skala tudi mi bomo stali!

Poročila sta se Ivan Nagode in Karol Mohar. Oba sta navdušena naša moža, izvrstna peveca in igralca, ki sta že večkrat nastopila na odru. Vedno sta delovala za napredek naše cerkve. Želim jima obilno blagoslova ter da bi še nadalje ostala pri cerkvenem pevskem zboru. Bog ju blagoslovi.

Jakob Prestor, zastopnik.

So. Chicago, Ill. V naši slovenski cerkvi smo dobili novo društvo, takozvano oltarsko društvo žena, ki ima namen pospeševati pobožnost k Presvetemu Zakramentu in skrbeti za kras in potrebe našega oltarja. Imenuje se žensko oltarsko društvo sv. Rožnega venca. Takoj pri prvi seji se je vpisalo 53 članic. Odbor se je izvolil: Predsednica Mrs. Neža Fugina, podpredsednica Mrs. Anna Černe, tajnica Mrs. Terezija Podlipec, Mrs. Katarina Kolenc, Mrs. Marija Benkovič. Slovesni sprejem bode meseca majnika.

Chicago, Ill. V hrvatski frančiškanski cerkvi imeli so naši bratje Hrvati lepo slovesnost dne 8. februarja. To nedeljo je ta cerkev dobila svoj prvi zvon. Slovesen blagoslov je izvršil vlč. P. Rafael Rodič, provincijal iz Zagreba in naš generalni visitator. Slavnosti se je udeležilo veliko čč. duhovščine. Mej drugimi P. Luka Terzić iz Gary, Ind., Rev. Makso Beliči dr.

Imano še nekaj malo iztisov Koledarja "Ave Maria", katerega pošljemo, kdor nam pošlje zanj naročnino. Rojaki potrudite se!

Forest City, Pa. Žalostna poročila prihajajo iz te naselbine. Rojaki so si postavili krasno zidano cerkev, ki je bila ve-

selje in ponos rojakov. Toda ko so pobrali ves premog iz pod brega, kjer stoji Forest City in podrli podpore v rovih, začela se je sesedati zemlja in vse težje stavbe zelo čutijo, kajti nekatere so začele pokati. Tudi slovenska cerkev je dobila že velike poke. Upajmo, da ne bo hujšega!

Sveti postni čas je zopet tukaj. Ne pozabi na svojo sveto dolžnost, da opraviš zopet svete zakramente! Ako ni v naselbini slovenskega duhovnika, pojdi v sosedno naselbino, če je tudi malo dalj. Kolikrat gredo bolniki k zdravnikom daleč daleč, le da si zadobe telesnega zdravja. Ali ni duša več ko telo? Ali ni stanje smrt nega greha strašna bolezen za dušo? Za-

to poišči si prej ko preje dušnega zdravnika, da ti zaceli dušne rane.

ZAHVALA..

Le obupati ne, dragi človek, kadar si v stiskah! V vsaki sili se s trdnim zaupanjem zateci k Mariji Devici in priporoči se dušam v vica. Tudi jaz sem bila v največji sili meseca avgusta 26. 1913, ko se mi je pripetila neka nezgoda, pa sem se s trdnim zaupanjem zatekla k Mariji in sem obljubila, ako bom uslišana, da objavim svojo zahvalo v listu "Ave Maria". Zato danes spolnujem to svojo obljubo in kličem vsem, ki potrebujete pomoči, obrnite se na Marijo, polno milosti in ubogim dušam v vica. Fr. Lovšin.

NA FARME!

Slovinci, kolonizirajmo se!

32 let je že preteklo, od kar sem v Ameriki. Veliko različnih skušen sem si pridobil v tem času. Marsikaj sem skušal in marsikaj videl. Prva leta sem delal na kmetijstvu v Iowa. Toda kakor mnogo drugih mladih naseljencev, gnalo je tudi mene iz farme v veliko mesto. Tako sem prišel v Chicago in od tu v Joliet, kjer sem do danes. Poskušal sem razne službe in razna dela, dokler se nisem odločil za službo kot mestni policaj, katero službo

Družba sv. Rafaela

Predsednik: Rev. A. L. BLAZNIK
Haverstraw, N. Y.

Glavni tajnik: Mr. ANTON BURGAR,
Brooklyn, N. Y.

Družbina pisarna: Dobbin St. cor., Nassau
Avenue, Brooklyn, N. Y.

še sedaj opravljam. Že preje sem veliko videl in skušal, kako svet živi. Zlasti pa imam priliko opazovati življenje naših ljudi sedaj, v svoji sedanji službi kot policaj. Videl sem obnašanje različnih narodov, ki prihajajo sem pod našega svobodnega orla iskat boljšega kruha in svobodnejšega življenja. Povem vam, videl sem marsikaj žalostnega. Toda velikrat sem že premišljeval, kakšno zdravilo bi bilo najbolje, da bi naše ljudi ohranilo na poti poštenja, na potu zmernega in človeka dostojnega življenja. Zdi se mi, da je poglavitni vzrok, da se izseljenci zgube moralno v ameriškem življenju, to, ker so doma navajeni le kmetškega življenja, le kmetških razmer, tu pa pridejo največ v velika mesta, kjer ne poznajo nevarnosti takega življenja. Tako se zgube pogosto v tem blatu. Zato se mi zdi, da je edin moder nasvet našim naseljencem: pojdite na farme! Ven iz mest na deželo! Proč od umazanih tovarn, v lepo naravo, k poljedel-

stvu! Zlasti starišem, ki hočejo svoje otroke vzgojiti v dobrem duhu, bi to zaklical! Koliko otrok slovenskih starišev se nam spridi po mestih! Saj vidimo, kako se godi! Komaj je fante star kakih 16 let, deklina kakih petnajst, kje se drugje shajajo, kakor le po mestnih vogalih, kjer počenjajo stvari, kjer kriče, kjer se pogovarjajo o starih, da poštenemu človeku rdečica zalije obraz, in to večer za večerom pozno v noč. Kolikrat pride memo njih oče kakega teh porednežev, pa ga Mr. mladič še pogleda ne. Zamanj tu vsako opominjevanje starišev. Vse, kar stariši dobrega naredijo z vzgojo doma, vse se zgubi potem na mestnih vogalih. In to drugače biti ne more. S komur kdo obče, tak je sam. Vse drugače je na kmetiji, na farmi. Zato rojaki, pojdemo na kmetijo! Iz kmetijskega rodu smo, na kmetih je naš dom. Država ima še veliko zemlje, ki čaka pridnih rok, da bojo izkopali zaklade, ki so skriti v nji. Septembra meseca sem bil v Montani. Ogledal sem si to državo. Veliko sem čul preje o rodovitnosti te države, zato sem se hotel prepričati sam. Da, država tam rada da zemljo zastonj ali skoro zastonj. Treba kar začeti delati. Ako imaš par stotakov v žepu, da si postaviš svoj dom, da si kupiš nekaj potrebnega orodja in živine, pa si poljedelec. In koliko velikih bogatih posestnikov sem videl tu, ki so začeli prav tako s par dolarji v žepu. Veliko sem že poskusil v Ameriki. Opravljal raz-

lična dela, pa mislim, da bi se najbolj srečnega in zadovoljnega čutil zopet le pri delu moje mladosti. Tako sem sklenil za trdno, da začetkom marca odputujem v Montano in se bom lotil tega dela in življenja. 320 akrov zemlje imam, kar sem dobil zastonj. Rojak, delavec, ki čitaš te vrstice, premisli in se tudi ti z menoj odloči za kmetijstvo. Ako želiš dobiti pojasnila o zemljišču in o zemlji, piši na C. C. Leedy, Gen. Im, Agt. Great Northern Ry. 113. G. N. Building St. Paul Minn. Ta ti bo poslal knjigo o vseh stvareh, katere želiš vedeti v pojasnilo in zemljevid države, kjer bo natančno označeno, kje se še dobi zemlja. (Piši: Please send me free the Montana Book and Folder.) Jaz in še več Slovencev se mislimo naseliti ob Great Northern progi, pošta Savoy Mont. To zemljišče se začne med Harlem in Savoy 13 mil severno od železnice. Tam je še veliko praznega sveta, ki se dobi od države kot Homestead. Toda nikomur ne svetujem iti tja brez denarja. Za prvo leto si mora vsakdo prinesiti seboj za vse potrebno, za živžev itd. Morda bi okrog tisoč dolarjev zadostovalo. To je pa prilika za novo slovensko farmersko naselbino. Treba le, da se bomo vsi Slovenci naselili kolikor mogoče drug poleg drugega skupno. Toraj rojaki pustite zakajene tovarne, kjer ste sužnji raznih denarnih mogotcev in pojdemo nazaj, od koder smo — na kmetijstvo.

Jos. Štukelj, 209 Indiana St., Joliet, Ill.

Pastirski list.

Prečastiti duhovščini in vernikom ilirske cerkvene pokrajine pozdrav in blagoslov v Gospodu.

Zadeva o izseljevanju in preseljevanju avstrijskih narodov v druge dežele je danes zelo važna in nujna. Izseljevalno vprašanje je pri nas na dnevnem redu in se mora kmalu rešiti, ako nočeta država in cerkev trpeti velike gmotne in moralne škode. Ta zadeva je v Italiji in na Nemš-

kem s postavo za varstvo izseljencev in z zavarovanjem za starost povoljno rešena, in tudi naše avstrijsko ministrstvo je priredilo načrt postave v varstvo izseljencev, ki ga je te dni predložilo državnemu zboru; tudi zavarovanje za starost je na dnevnem redu.

Odkar je v Nemčiji vsled starostnega zavarovanja izseljevanj prenehalo, so nemške prekmorske družbe vrgle svoje

mreže v Avstrijo in Rusijo, da ne izgubijo velikanskega dobička, ki ga zaslužijo pri prevažanju izseljencev. Žalibog je naša avstro-ogrška država med vsemi evropskimi državami v tem oziru v prvi vrsti. Lansko leto se je izselilo okoli 600.000 avstrijskih in ogrskih državljanov v bližnje evropske dežele ali pa čez morje v Ameriko, Afriko in Australijo, t. j. 2% odstotkov vsega prebivalstva. Letos pa izseljevanje v Ameriko še bolj narašča. Samo v Ameriko se je v prvih šestih mesecih t. l. iz Austro-ogrške izselilo 110.713 državljanov, medtem ko se jih je lani v istem času izselilo le 75.527. Samo v goriški nadškofiji se preseli na leto okoli 2700 ljudi. Kar se tiče ljubljanske škofije, se izseli na leto od 4000 do 5000 ljudi; letos pa je od aprila do avgusta samo v Ljubljani kupilo liste za Ameriko okolo 5800 vernikov.

To izseljevanje in preseljevanje prebivalcev **ni nič novega v zgodovini**. Že Noetovi potomci so se vsled babilonske zmešnjave razcepili in raztresli na vse dele sveta. Različna ljudstva, ki so vsled greha nastala, je Kristusova vera in ljubezen zopet združila v eno krščansko ljudstvo. Tudi izraelski očaki Abraham, Izak in Jakob so celo življenje potovali, iskajoč v rodovitnem Egiptu kruha in omike. Od 4. do 7. stoletja po Kristusu se je godilo takoiimenovano preseljevanje narodov od vzhoda na zapad. Neomikani, čili narodi so po božji previdnosti poklicani vdrli v rimsko trhljo državo ter jo opustošili. Ali ravno ta divja ljudstva so poleg nepopisnega zla prinesla zapadni Evropi tudi to dobroto, da so skvarjeno rimsko državo s svojo krvjo prenovila in zboljšala. Na razvalinah ogromnega rimskega cesarstva so se ustanovile nove države, katere je katoliška Cerkev s svojim duhom in omiko preustrojila.

V začetku 11. stoletja je nenavadno gibanje šinilo v krščanske narode. "Pojdimo v sveto deželo, otmimo nevernikom grob Kristusov!" — to je bil bojni klic, katerega je bil zagnal med krščansko ljudstvo puščavnik Peter Amienski. Sam papež Urban II. se je postavil na čelo temu navdušenemu gibanju. In valile so se

skozi dve stoletji nepretržne vrste križarjev proti Carigradu, skozi Malo Azijo ali naravnost po morju v sv. deželo. Angleži, Francozi, Nemei, Italijani, Čehi, Poljaki in Ogri so tekmovali, da bi osvobodili sv. deželo in v njej ustanovili krščansko kraljestvo. Akoravno te križarske vojske niso dosegle popolnoma svojega namena, so vanderle v marsičem koristile krščanskim narodom. Spoznali so ob tej priložnosti tuje kraje, ljudstva in njih šege, našli so nove poti zapadni trgovini; narodi so se združili in navdušili za verske ideale; ustanovili so se viteški redi, povzdignili se je srednji stan, posebno kmetški itd. — Toraj ima preseljevanje tudi **svoje dobre strani**.

Da, še več! **Izseljevanje bahteva sama narava**, zato bi bilo nespametno ga popolnoma zabraniti in zatreti. Kadar v kakem kraju pomanjkuje živil zaradi slabe letine, je naravno, da jih iščejo ljudje drugod, celo v daljnih krajih. Nasprotno prihajajo k nam trgovci z daljnih krajev — saj so dandanes vsled železnice, parobrodov in avtomobilov daljave izginile — ter nam prodajajo sadeže njih zemlje in njih rok. Ljudje so se vedno selili in se tako seznanili drug z drugim; vsled tega se je vedno bolj razvila omika, je cvetela trgovina in so se zboljšale gospodarske razmere. Tudi v naših krajih in slabih časih je dovolj vzrokov in prilik za izseljevanje. Kadar se starejši sin oženi in se mu družina množi, njegovi bratje in sestre nimajo več prostora ne obstanka v rojstni hiši ter gredo po svetu s trebuhom za kruhom. Ako oče razdeli premoženje na enake dele med svoje sinove, in se ta delitev pri njih potomcih ponavlja, je naravno, da deleži ostanejo vedno manjši in se na njih ne da več živeti. Zato hajdi v svet! Po nekaterih manj rodovitnih krajih naše domovine silijo ljudi k izseljevanju uboštvo, pičli zaslužki in slabe letine, sploh neznosne socialne in gospodarske razmere. Na Goriškem so nekateri koloni nezadovoljni, ker se jim zdi, da so od svojih gospodov preveč odvisni in zatirani vsled trdih najemnih pogodb ter se izseljujejo v Ameriko. V Dalmaciji in drugje je trtna uš uničila dober del vinogradov,

glavni vir njih blagostanja, tako da morajo iskati ljudje drugod zaslužka in živeža. Slični razlogi tirajo iz domovine tudi Slovence po Krajskem in drugod. Kamenito Istro, katero ne imenujejo brez vzroka tužno, zadevajo, žal, le prepogosto slabe letine. Zato so po nekaterih krajih ljudje primorani, iskati si kruha na tujem. Ti siromaki, ki so prej komaj živeli, si v tujini s pridnimi rokami zaslužijo lepe denarce, da lahko plačajo svoje stare dolgove, zgradijo ali popravijo hišo. Marsikateri izseljenik si je, povrnivši se v domovino, s prihranjenimi dolarji kupil svet, katerega je prej gospodu obdeloval. K tem gmotnim koristim dodaj še znanje sveta, samozavest, olika, katere marsikateri pameten izseljenec prinese domov. Ali, žalibog, tem gmotnim pridobitvam se ne dajo primerjati mnoge telesne in dušne nevarnosti in škode, ki pretijo izseljencem.

Sveta dolžnost nam je, da tu najprej opozorimo svoje vernike **na nevarnosti in žalostne posledice**, ki grozijo izseljencem v versko-nravnem oziru. Katoliška vera je korenina in temelj človeške pravičnosti, podlaga časne in večne sreče, največje bogatstvo in največji zaklad. Dokler je mlad človek doma v krogu svojih, pod nadzorstvom dobrih staršev in duhovnega pastirja obiskuje rad domačo cerkev ter izpolnjuje krščanske dolžnosti. Ko pa se preseli v tuje kraje, postane sam svoj neodvisen, bez vodstva in podvržen vplivu novih razmer, ki ga obdajajo. Že pri odhodu iz domovine in pri dohodu v tujino prežijo nanj brezvestni agentje, da ga vlove v svoje mreže. V tujini sliši nove nazore in krive nauke, vidi slabe zglede, vidi, da se vse klanja zlatemu Bogu — dolarju, nudijo se mu razne prilike k razuzdanemu življenju. Začetkoma še moli in se slabemu zoperstavlja, ali ker nima priložnosti, obiskovati cerkve in prejemati sv. zakramentov, ga moč slabega zgleда in slabo poželjenje prevladata, da pade in se progreza v greh vedno niže. Ko je enkrat pokvarjen, mu mrzi cerkev, in liberalci, radikalcji ali socialisti ga kmalu speljejo v svoj tabor. "Največja nesreča, za naše ljudi je, ako pri-

dejo v naselbine, kjer ni slovenskega duhovnika, ali gredo v gozde, ali na farme, kjer ni katoliških cerkva. In če so morda v teh krajih katoliške cerkve, se naši ljudje ne zmenijo zanje. Slovaki in Poljaki, ki so se izselili v Ameriko, vprašajo najprej, kje je katoliška cerkev, in gredo tja, četudi besede ne razumejo. Ako jih je količkanj več, prosili bodo dotičnega katoliškega župnika, da jim preskrbi za Velikonoč spovednika. Slovence se za to malo zmeni. Ako so njegovi predniki ustanovili kako slovensko katoliško društvo in so v njem kakí dobri možje, se še nekaj skrbi za opravljanje verskih dolžnosti, drugače pa se slovenski naseljenci malo briga za vero in cerkev. Silno žalostno je videti take naselbine, kar zjokati se je nad njimi. Ko je neki naš misijonar o Velikinoči prvič prišel domov iz takih naselbin, je vzkliknil: "Sram me je bilo, da sem Slovence! Toliko podivjanosti, nemoralnosti, pijančevanja, kakor v teh naselbinah, nisem še videl."

Silno veliko škoduje našim ljudem razvada, ki so jo prinesli s seboj iz domovine, namreč hoditi v nedeljo v gostilne. Anglež in Amerikane porabita nedeljo, da se dobro prespita, gresta v cerkev, popoldne pa čitata na hodniku pred hišo velike nedeljske izdaje listov. Slovincu je pa nedelja dan, da gre obligatno v gostilno.

Če slovenski misijonar svari gozdarje, naj ne gredo v naselbine v gozde, dobi za odgovor: "Saj nisem prišel sem molit, temveč delat in kaj zaslužiti!" To je res žalostno, da velja denar več ko duša in dar sv. vere.

Drugo zlo za naseljence je skupno stanovanje, ki se imenuje "boardinghouse", t. j. hiša, kjer ima en mož s svojo ženo več moških na stanovanju in hrani. Gospodar hoče, da tudi njegova žena kaj zasluži. Zato vzame mož večje stanovanje in kakih 10 do 15 fantov in mož na "board", katerim preskrbuje žena hrano in perilo proti primerni odškodnini. To skupno stanovanje je v nravnem oziru zelo nevarno, posebno oženjenim. Koliko prokletstva in celo pobojev so rodili ti "boarding-houses", se ne da popisati.

Tudi ameriška prostitucija okužuje

tisoče naših mladeničev in jih peha v nemoralnost in po njej v brezverstvo.

Na nekaterih krajih Goriškega in sosednjega Kranjskega se je vdomačila razvada, da gredo mlade matere v Egipt kot dojilje, dekleta pa kot služkinje, pestunje, sobarice. Skušnja uči, da se ene in druge večkrat pokvarijo, divje žive ali celo zaradi ženitve od katoliške vere odpadejo. Že parkrat se je zgodilo, da je katoliška Slovenka postala mohamedanka.

Tudi na Vestfalskem je, kakor pripovedujejo naši misijonarji, med slovenskimi delavci zavladala verska mlačnost in brezbriznost, tako da se jih mnogo odtuji katoliški cerkvi in slovenski narodnosti.

Silno veliko izseljencev pokvari slabo časopisje. Izmed 12 slovenskih listov, ki izhajajo v Ameriki, sta samo dva katoliška: "Amerikanski Slovenec" in "Ave Maria". Drugi so pa vsi ali odločno rdeči ali pa rdeče pobarvani. Njih vpliv je pogubonosen; zato bo treba resno ukreniti, da se vpliv teh listov omeji.

Versko mlačnost pospešujejo tudi nekatoliške šole v Ameriki, v katere pošiljajo Slovenci svojo deco, ako nimajo svojih šol, — in naposled mešani zakoni. Katoliška cerkev je vsled teh žalostnih razmer samo v Združenih državah Severne Amerike izgubila doslej več kot 12 milijonov svojih udov. Ali ni to strašna izguba in nesreča za katoliško cerkev in dotične odpadnike? — Želeti bi bilo, da bi katoliški izseljenci prenovili Ameriko v versko-nravnem pogledu ter pomnožili vrste tamkajšnjih dobrih katoličanov. Skušnja uči, da skvarjeni in mlačni katoličani, lahkoživeci, koristoloveci, klateži, ki se nahajajo med izseljenci, ne samo niso kos tej visoki nalogi, ampak delovanje katoliške cerkve celo zavirajo.

Nič manj pogubonosno je prekmorsko izseljevanje v **gospodarskem oziru**. Zgubo, veliko škodo trpi naša domovina s tem, da ji izseljenci odtegnejo svoje telesne in dušne moči. Država vrh tega izgubi toliko mladih vojakov. Vojaške oblasti so dogonale, da je neka angleška družba v zadnjih desetih mesecih nič manj kakor

112.000 vojaščini podvrženih mladeničev in mož prepeljala v Kanado.

Delo je kapital, in ves ta kapital delavnih moči se vsled izseljevanja odtegne naši državi v korist druge države. Dlan in um naših državljanov pospešujeta razvoj obrtnije in poljedelstva v tujih državah, medtem ko pri nas oboje peša.

Naši ljudje mislijo, da leži v Ameriki toliko zlata in srebra na cesti, da ga kar v prgišče zajemaš in naenkrat obogatiš. Ali svetle amerikanske dolarje je treba ravno tako kakor pri nas trdo zaslužiti. Ko bi kateri tako pridno doma delali kakor na tujem, bi še prej obogateli. Če pa kdo ne zna v Ameriki varčevati, kakor Italijani, ki pošiljajo ali prinašajo vsako leto milijone domov, ter ves zaslužek v nedeljo in soboto skoz grlo požene, mu ne pomaga nobena še tako dobra služba in plača.

Res je, da v Ameriki nekateri zaslužijo v 14 dneh toliko denarja, kolikor ga doma niso imeli celo leto. Ali kaj pomaga, ker se taki ne znajo brzdati ne v pijači, ne v obleki, kar se rado dogaja pri ženskem spolu. Tudi se gojijo velike potrate pri raznih veselicah. V takozvanih kempah (kamp), t. j. v leseni baraki sredi gozda, kjer prebiva kakih 40 do 100 gozdarjev pod vodstvom gospodarja in njegove žene, se marsikateri gozdar tako zadolži, da mu ne ostane vinar od vsega zaslužka. Gospodar kempa (boss) ima namreč malo gostilno v kempu, kjer prodaja pivo, žganje, vino, kar kdo hoče. To je pa vir zlega. Ob koncu meseca nekateri ne dobi od svoje plače ne samo nič, temveč mu gospodar zapiše še nekaj dolarjev dolga.

Veliko izseljencev se pri delu ponesreči. Ker ni v Ameriki postavnega zavarovanja za delavce, se vrnejo ti siromaki v svojo domovino in jih mora občina rediti.

(Dalje).